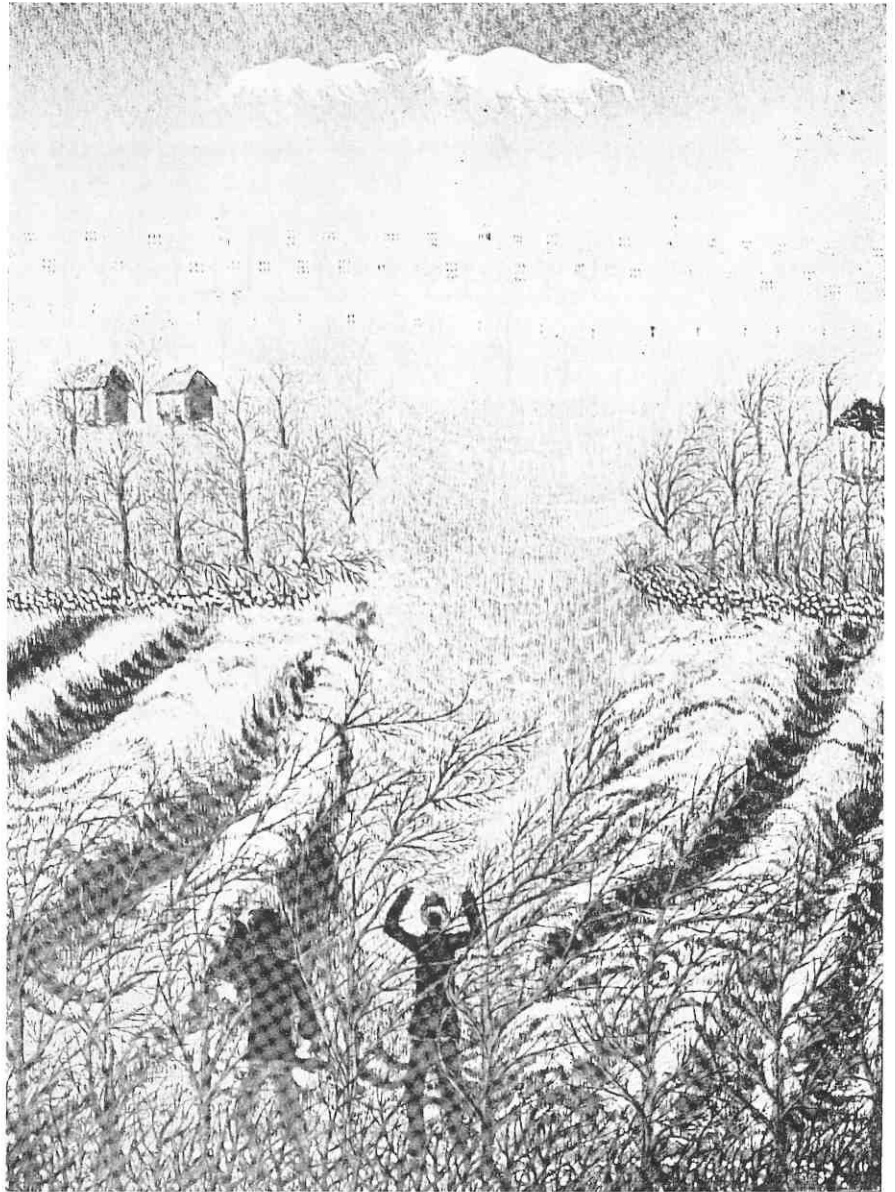

174

matija skurjeni

izložbeni salon doma jna
zagreb
6. 6 — 1. 7. 1974.

zdravko poznić

Mjesto u kojem se spajaju tokovi sna i svakodnevice, introspekcije i vizije budućnosti, s njezinim otkidanjem do u prostore suvremenih dilema, mjesto je što ga je slikar Matija Skurjeni uspio sačuvati od shematizma uobičajenih šifri i hermetičke prepoznatljivosti. Stoga bismo pogriješili kad bismo se upustili u traženje bilo kakve konstante — ako to nije iscrtkana, vibrirajuća struktura slikovne površine. Ali ova se veže s kompozicijama i sadržaji-

ma sasvim varijabilnih značenja — ponekad s epski pravilnom arabeskom usitnjenih ljudskih likova, da bi drugi put istaknula suverenu čistoću i geometrijsku poletnost arhitekture. Skurjeni je pronašao rijedak trenutak u životu forme, kad crtanje bojom ne vodi obojenom crtežu i kad crtež, izoštrjen katkada do formalne egzaktnosti, ne služi pukoj deskripciji objekta. Prikazi rudnika, vapnenica, lokomotiva ili željezničkih rampi nisu samo doku-

mentarni podaci što govore o prozi »objektivnog« svijeta, nego i slika mirnog trajanja bića i stvari u prostoru koji, izgrađen odozgo prema dolje, promiče tokovima plavo-zele-nog reljefa i lineaturama prorijede-nih krošanja. Na figuralnim kompo-zicijama likovi su gdjekada maniris-tički izduženi i upijeni u površinu tla, podignutog u vertikalnu plohu slike; oni kao da žive u nekom plo-snatom, sprešanom prostoru. Humo-ristička svjetovnost izraza i kompo-zicije nogometnog tima, zatečenog u šutnji puste krajine, ili tema Or-feja, sugerirana bezličnom pojavom pastira Koste — sve je to doživlje-no i transponirano negdje na putu između Krapine i Golubovca, Zagne-ba i Marije Bistrice. Slikarova bio-grafija, inkorporirana u scenski pro-stor pejzaža, ostala je bez naslova — tek se vrijeme pomiče vijugavim sta-zama, spajajući gradove i naselja. U jednom se trenutku slikar našao u prostoru zagrebačkoga Gornjeg grada: praznom se Mletačkom uli-com kraj sive, tvarne ceste redaju stare kuće u perspektivnom nizu — možda je to put kojim treba krenu-ti, onaj što se iznenada otvorio iz-među valova uzburkane Save. Pla-vom izmaglinom sna kreće se vizija prema sjajnim prizmama dalekih gradskih kuća, poredanih u neki jed-noliki, točkasti ritam. Od mitskih je vremena san bio medij u kojem su se začinjala proroštva. Slutnja novoga svjetskog sukoba možda je za Skurjenija bio čas kad su noćne sjene počele sivjeti, trenutak u ko-jem je osjetio rušenje visokih gra-devina i nestajanje slavni gradova. Taj nas put vodi na početke nove, kozmičke avanture.

Izbor izražajnih formi, način kom-poniranja, tretman figure i akta, konstrukcija prostora, sve to kao da je ovdje smišljeno i pripremljeno za iskazivanje neke jednostavne po-ruke. Ali kolika praznina očekuje one koji se nadaju odgovorima na postavljena pitanja: Skurjeni je nap-etost, što pojednostavnjuje i održa-va podatke u mreži jednostavne su-stavnosti, znao pretvoriti u napetost zagonetke: — bića, nastanka, puta i nestajanja.

nives kavurić kurtović

galerija forum
zagreb

11. 10 — 1. 11. 1974.

guido quien

Značenje detalja ne očituje se u njemu samome, nego u njegovu funkcioniranju unutar cjeline. Gro-teskna su obličja koja nalazimo na slikama Nives Kavurić-Kurtović, ali njeno slikarstvo nešto je sasvim su-protno: način da se opstane i po-bijedi. Prvotni pogled, sposoban da vidi kroz prizmu života koja iskri-vljuje oblike, nije ustuknuo. Takve kakve jesu stvari su prihvaćene, da bi dosegle smisao u međusob-noj ovisnosti. Ova povezanost pro-teže se i izvan pojedinog čvora, koji nazivamo slikom. Slutnju na-stavka, čežnju za produžetkom uno-si najprije vrlo često dijagonalna kompozicija. Istu ulogu imaju obila-te puste površine koje okružuju u-samljeni splet stvari i ljudi s gre-škom. K tome, plošnost je oduzela svaku težinu — jedina teža među-sobno im je sapletanje. Okvir slike samo je zahtjev jasnoće, pogled pri-bližen ponornici vremena. I još: mali zarez radoznalca, njegov mo-gući napor usporavanja, radoznal-ca koji se čudi, te igra onim što vidi.

